

Premies en goedkope leningen voor energiebesparing in Vlaanderen

VEA

subsidies

bereken uw winst op
www.energiesparen.be

Vlaamse overheid

Op www.energiesparen.be krijgt u een overzicht van alle premies. Onder de rubriek 'zuinig met energie' kunt u bovendien uw energiewinst berekenen voor een aantal belangrijke maatregelen.

Inhoud

Inleiding	3
A. Van wie mag u premies verwachten?	4
1. Premies van de Vlaamse overheid via uw netbeheerder	4
2. Belastingvermindering voor dakisolatie	8
3. Premies van het Vlaamse Gewest	10
4. Premies van uw gemeente- of provinciebestuur	10
B. Energiebesparende maatregelen	11
1. Isolatie	11
2. Verwarming met condensatieketel	20
3. Milieuvriendelijke energieproductie	21
3.1. Certificaat van bekwaamheid voor installateurs	21
3.2. Vakbekwaamheid binnen het installatiebedrijf	21
3.3. Warmtepomp	22
3.4. Zonneboiler	26
3.5. Fotovoltaïsche zonnepanelen	29
4. Nieuwbouw met laag E-peil	30
5. Extra premies en voordelen	31
C. Goedkope leningen	32
1. Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost	32
2. Sociale leningen	36
2.1. Bijzonder sociale leningen	36
2.2. Erkende Kredietmaatschappijen	37
Bijlage: Alfabetische lijst van de gemeenten en hun netbeheerder	38

Verantwoordelijke uitgever: Luc Peeters, Administrateur-generaal, Vlaams Energieagentschap
 Samenstelling en redactie: Vlaams Energieagentschap
 Lay-out: Vlaams Energieagentschap
 Druk: EVM Print
 Depotnummer: D/2013/3241/385
 Uitgave: januari 2014

De informatie over de belastingverminderingen in deze brochure is gebaseerd op het koninklijk besluit tot wijziging van het KB/WIB 92 inzake de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 december 2002, met diverse latere wijzigingen. De integrale wettekst kunt u raadplegen op de website www.staatsblad.be.
 Als u vragen hebt over de specifieke toepassingsvoorwaarden van de premies, kunt u contact opnemen met uw belastingkantoor, uw netbeheerder of de betreffende overheid. De informatie in deze brochure is onder voorbehoud van wijzigingen.

Inleiding

De afgelopen jaren werden er in Vlaanderen al heel veel woningen geïsoleerd. Al 48 % voldoet aan alle prioriteiten van het Energierenovatatieprogramma 2020. Dat betekent dat nog steeds 52 % van de woningen niet aan alle doelstellingen voldoet. In deze woningen ontbreekt nog minstens 1 van de 3 prioritaire maatregelen: dakisolatie, dubbele of hoogendementsbeglazing of een zuinige verwarmingsketel.

Nog volop premies in 2014

Wie investeert in energiebesparing wordt in 2014 beloond met heel wat premies en een belastingvermindering (dakisolatie). Die premies en belastingvermindering kunnen bovendien gecumuleerd worden. Het VEA probeert u wegwijs te maken in de tegemoetkomingen en hun voorwaarden.

Premies opzoeken

Via www.energiesparen.be/subsidies wordt een overzicht gegeven van alle energieprijzen die in een bepaalde gemeente van toepassing zijn.

Energiewinst berekenen

De meeste energiebesparende investeringen verdient u snel terug. Hoe snel u winst maakt, kunt u zelf eenvoudig berekenen op www.energiesparen.be/energiewinst, waarbij er rekening gehouden met de talrijke energieprijzen.

Doe de 4-punten isolatietest

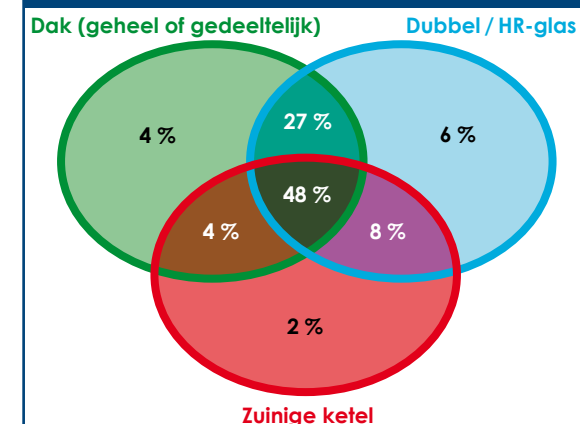
Op www.energiesparen.be kunt u het 'warmnestgehalte' van uw woning berekenen. Hoe goed is mijn woning geïsoleerd en welke energiescore haalt mijn woning?

Energierenovatatieprogramma 2020

Een energiezuinige woning voor iedere Vlaming in het jaar 2020. Dat is de ambitieuze doelstelling die de Vlaamse overheid heeft vooropgesteld in het Energierenovatatieprogramma 2020. De Vlaamse overheid startte in 2006 met een urgentieprogramma om in bestaande woningen alle daken tegen 2020 geïsoleerd te krijgen, alle enkel glas te vervangen door hoogendementsglas en verouderde verwarmingsketels te vervangen door verwarmingsketels met een hoog rendement. Het energierenovatatieprogramma begint haar vruchten af te werpen. Het aantal uitbetaalde premies voor energiebesparende investeringen steeg de afgelopen jaren snel.

Al werd er dan wel belangrijke vooruitgang geboekt, de af te leggen weg naar een energiezuinig Vlaams woningbestand is nog lang.

48 % van de woningen voldoet aan het energierenovatatieprogramma

Hoogspanningsmast.

A. Van wie mag u premies verwachten?

In Vlaanderen kunt u via vijf kanalen premies en voordelen krijgen als u energiebesparende investeringen uitvoert.

- uw netbeheerder;
- de fiscus;
- de Vlaamse overheid;
- uw gemeentebestuur;
- uw provinciebestuur.

Bovendien kunt u de meeste premies cumuleren. Zo blijven de investeringskosten voor u beperkt.

1. Premies van de Vlaamse overheid via uw netbeheerder

De Vlaamse netbeheerders Eandis en Infrax zijn verplicht om bij hun afnemers energiebesparing te stimuleren, onder andere door een aantal energiebesparende maatregelen financieel te ondersteunen. Deze netbeheerders geven steeds dezelfde premies. De voorwaarden zijn overal identiek.

1.1. Aanvraagprocedure voor de premies van de netbeheerder

STAP 1 Ga na wie uw netbeheerder is.

In de lijst achteraan in deze brochure (blz. 38 en 39) kunt u nagaan wie in uw gemeente de elektriciteits-distributienetbeheerder is: Eandis of Infrax.

STAP 2 Ga na waarvoor uw netbeheerder in 2014 premies toekent.

Op pagina 6-7 van deze brochure krijgt u een overzicht van de premies voor bestaande woningen, woongebouwen en wooneenheden. Deze moeten al aangesloten zijn op het distributienet voor 01/01/2006. Indien de aansluiting dateert van na 01/01/2006 en de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning is van voor 01/01/2006, zijn de isolatiepremie's eveneens geldig mits hiervan een bewijs wordt meegeleverd. U vindt er ook de premies voor nieuwbouwwoningen.

STAP 3 Neem contact op met uw netbeheerder voor u de investering uitvoert.

De premie vraagt u rechtstreeks aan bij uw netbeheerder. Hij kan u bovendien de precieze informatie bezorgen over de hoogte van de premie en over de toekenningsvoorwaarden. Uw netbeheerder kan u eveneens een aanvraagformulier bezorgen. Dat aanvraagformulier vindt u ook op de website van uw netbeheerder. De voorwaarden die vermeld staan op de aanvraagformulieren zijn bindend. Bekijk die voorwaarden grondig voor u met de werkzaamheden start. Voor heel wat investeringen moet u

vanaf 2014 ook foto's meesturen als bewijsmateriaal. Deze brochure vermeldt niet alle voorwaarden in detail.

netbeheerder	telefoon	e-mail	website
Eandis (*)	078 35 35 34	reg@eandis.be	www.eandis.be
Infrax (**)	078 35 30 20	premies@infrax.be	www.infrax.be

(*) Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Intermosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

(**) Onder Infrax vallen Infrax West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

STAP 4 Vraag uiterlijk 12 maanden na de factuurdatum uw premie aan bij uw netbeheerder (bij voorkeur online).

U kan uiterlijk tot 12 maanden na de factuur uw premie aanvragen bij uw netbeheerder. Hebt u meerdere facturen per maatregel, voeg deze dan samen tot 1 aanvraag.

In geval van nieuwbouw heeft u vanaf de datum van de EPB-aangifte 12 maanden de tijd om uw aanvraag in te dienen.

Indien u de premie online aanvraagt, dan wordt deze sneller uitbetaald.

Wat met appartementen ?

Bij woongebouwen in gedwongen mede-eigendom komt de premie toe aan de vereniging van mede-eigenaars voor werkzaamheden aan de gemeenschappelijke delen en aan de individuele eigenaar, (ver)huurder of vruchtgebruiker, voor werkzaamheden aan de private delen.

In geval van investeringen in gemeenschappelijke delen dient de aanvraag te gebeuren door de vereniging van mede-eigenaars.

In geval van een gezamenlijke investering en factuur voor werkzaamheden aan private delen kan, mits schriftelijk akkoord van alle individuele investeerders, de vereniging van mede-eigenaars de premieaanvraag indienen.

premies van de Vlaamse overheid via uw netbeheerder voor eindfacturen vanaf 1 januari 2014			premie	
bestaande woningen, wooneenheden en woongebouwen		uitgevoerd door		info
isolatie	dakisolatie of zoldervloerisolatie	aannemer	6 euro/m ² (R _g -waarde minstens 3,5 m ² K/W)	blz. 11
		aannemer	7 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,0 m ² K/W)	blz. 11
		aannemer	8 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,5 m ² K/W)	blz. 11
	dakisolatie of zoldervloerisolatie	doe-het-zelf	3 euro/m ² (R _g -waarde minstens 3,5 m ² K/W)	blz. 11
		doe-het-zelf	3,5 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,0 m ² K/W)	blz. 11
		doe-het-zelf	4 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,5 m ² K/W)	blz. 11
	buitenmuurisolatie via de buitenzijde van een bestaande muur	aannemer	15 euro/m ² (R _g -waarde minstens 2,0 m ² K/W)	blz. 16
	na-isolatie van een bestaande spouwmuur	aannemer	6 euro/m ² (lambdawaarde maximaal 0,065 W/mK, volledige spouw gevuld, spouw minstens 50 mm)	blz. 16
	vloerisolatie	aannemer	6 euro/m ² (R _g -waarde minstens 1,2 m ² K/W)	blz. 16
	hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele beglazing	aannemer	12 euro/m ² (bij vervanging enkel glas, U-waarde maximaal 1,1 W/m ² K)	blz. 17
	hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele of dubbele beglazing	aannemer	15 euro/m ² (bij vervanging enkel of dubbelglas, U-waarde maximaal 0,8 W/m ² K)	blz. 17
verwarming	warmtepomp condensatieketel voor beschermde klanten	aannemer	plaatsing nieuwe warmtepomp, maximaal 1700 euro	blz. 22
		aannemer	ter vervanging 800 euro	blz. 20
sanitair warm water	zonneboiler	aannemer	550 euro/m ² , maximaal 2750 euro, maximaal 50 % van de factuur	blz. 26
nieuwbouwwoningen en nieuwbouwwooneenheden		voorwaarde		info
energiezuinige woningen	woning E50 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2013)	E50-E41	1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	blz. 30
		E40 of lager	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	blz. 30
	woning E40 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2014 tot 31 december 2014)	E40 of lager	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	blz. 30
		E50-E41	600 euro voor E50 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	blz. 30
	appartement E50 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2013)	E40 of lager	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	blz. 30
		E40 of lager	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	blz. 30
verwarming	warmtepomp (aanvraag bouwvergunning uiterlijk op 31 december 2013)	aannemer	plaatsing nieuwe warmtepomp, maximaal 1700 euro	blz. 22
sanitair warm water	zonneboiler (aanvraag bouwvergunning uiterlijk op 31 december 2013)	aannemer	550 euro/m ² , maximaal 2750 euro, maximaal 50 % van de factuur	blz. 26

EPB-aangifte in 2014: premie aanvragen tot 12 maand na EPB-aangifte

Deze premie dient aangevraagd te worden door de EPB-aangifteplichtige.

Voor E-peilplichtige woningen met bouwjaar 2012, worden er ook E-peilpremies gegeven (meer info bij uw netbeheerder).

2. Belastingvermindering voor dakisolatie

Sinds 2003 kunnen belastingplichtigen voor een aantal energiebesparende uitgaven een belastingvermindering krijgen. In 2014 zal enkel nog de uitgave voor dakisolatie in aanmerking komen voor de belastingvermindering. De betalingsdatum van de factuur bepaalt het inkomstenjaar voor de fiscale aangifte. Enkel woningen die al minstens 5 jaar in gebruik zijn komen in aanmerking.

2.1. Hoeveel bedraagt de belastingvermindering?

De belastingvermindering bedraagt 30 % van de dakisolatiewerken met een max. van 2000 euro (3040 euro geïndexeerd voor inkomstenjaar 2014). Er is geen belastingkrediet van toepassing. Dus wie geen of weinig belastingen betaalt, kan van deze financiële ondersteuningsmaatregel niet of maar beperkt genieten.

De R_d -waarde van de dakisolatie bedraagt minstens 2,5 m²K/W. De vereiste R_d -waarden worden berekend door de dikte van het nieuw geplaatste materiaal te delen door de lambda-waarde (warmtegeleidbaarheid) van het materiaal, bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

2.2. Wie komt in aanmerking voor de belastingvermindering?

De belastingvermindering voor dakisolatie is van toepassing voor eigenaars, naakte eigenaars, huurders, erfpachters, opstalhouders, vruchtgebruikers op voorwaarde dat u de investeringen in dakisolatie in een woning kunt bewijzen met een factuur op uw naam. De werken moeten uitgevoerd worden door een aannemer.

2.3. Procedure voor het verkrijgen van de belastingvermindering voor dakisolatie

Er moet een factuur, uitgereikt door een aannemer uit België of een lidstaat van de Europese Unie en een betalingsbewijs kunnen worden voorgelegd.

De aannemer moet daarnaast de volgende gegevens vermelden op de factuur of op de bijlage ervan:

- het adres waar de werken werden uitgevoerd;
- de verdeling van de kosten opgeven tussen de dakisolatie afzonderlijk en eventuele andere werken;
- de volgende formule bevatten: "Verklaring met toepassing van artikel 63¹¹ van het KB/WIB 92 betreffende de uitgevoerde werken die zijn bedoeld in artikel 145²⁴ §1 eerste lid, 1° tot 6° van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992
Ik, ondergetekende, bevestig dat het gebruikte isolatiemateriaal een thermische weerstand R heeft groter dan of gelijk aan 2,5 vierkante meter Kelvin per Watt;
- ouderdom van de woning op de datum van de werken. De werken zijn uitgevoerd in een woning die, volgens de informatie verstrekt door (naam van de personen vermeld op de factuur) sedert ten minste vijf jaar in gebruik is genomen als woning op (datum van de aanvang van de werken) (datum, naam en handtekening).

U hoeft op voorhand geen formulieren in te vullen om die belastingvermindering aan te vragen. Het volstaat dat u beschikt over een factuur met de correcte vermeldingen over de uitgevoerde investering en u moet een betalingsbewijs ter beschikking houden. U dient ook steeds de betreffende code op de aangifte in te vullen. Een uitgave die alleen betrekking heeft op de aankoop van materialen zonder plaatsing door een aannemer wordt niet aanvaard.

Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, wordt de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven omgedeeled in functie van het belastbaar inkomen van elk der echtgenoten.

Als u in hetzelfde jaar dakisolatiewerkzaamheden laat uitvoeren in verschillende woningen, kunt u per woning het maximale fiscale voordeel verkrijgen. Bij woningen die voor 50 % eigendom zijn van een onderneming (bvba, nv, ...) en 50 % in particulier bezit, bedraagt de maximale belastingvermindering slechts 50 % van de maximale fiscale aftrek van de woning.

3. Premies van het Vlaamse Gewest

3.1. Renovatiepremie van het Vlaamse gewest

De renovatiepremie is ondermeer van toepassing voor de plaatsing van ramen met hoogrendementsbeglazing, de plaatsing van een condensatieketel of de plaatsing van een zonneboiler. Om in aanmerking te komen voor de premie moet u aan een aantal voorwaarden voldoen, onder andere een bepaald maximuminkomen, de woning moet minstens 25 jaar oud zijn, eigenaar-bewoner zijn of verhuurder aan een sociaal verhuurkantoor. De diverse investeringen moeten minstens 10.000 euro bedragen (exclusief btw).

Meer informatie: het gratis nummer 1700 of www.wonenvlaanderen.be

3.2. Korting onroerende voorheffing voor verlaagd E-peil

Bouwaanvragen tot eind 2012

Behaalt je nieuwbouwwoning het E-peil 60, dan krijg je vanaf 2009 gedurende 10 jaar een korting van 20 % op je jaarlijkse onroerende voorheffing. Behaalt je woning het E-peil 40, dan loopt de korting op tot 40 %. De vermindering wordt verleend voor een termijn van 10 jaar, die aanvangt in het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil werd toegekend aan het gebouw. Woningen die niet onder de EPB-regelgeving vallen (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2006) kunnen niet genieten van deze maatregel.

Bouwaanvragen vanaf 2013

Voor bouwaanvragen vanaf 2013 wijzigen de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de korting op de onroerende voorheffing. De korting loopt op tot 50 % op de onroerende voorheffing bij een E-peil van max. E50 (en max. E40 voor bouwaanvragen vanaf 2014) en dit gedurende 5 jaar. De korting bedraagt 100 % op de onroerende voorheffing bij een E-peil van max. E30 en dit gedurende 5 jaar.

4. Premies van uw gemeente - of provinciebestuur

Informeer steeds bij uw gemeente- of provinciebestuur naar eventuele energiepremies.

Op www.energiesparen.be/subsidies vindt u een recent overzicht van alle energiepremies die in een bepaalde gemeente gegeven worden, als de gemeente aan het Vlaams Energieagentschap heeft gemeld welke premies ze uitreikt.

Meer informatie: contacteer uw gemeente- of provinciebestuur.

Dakisolatie.

Dampscherm.

B. Energiebesparende maatregelen

1. Isolatie

De belangrijkste ingreep om een energiezuinige woning te creëren, is thermische isolatie aanbrengen. Bij de isolatie is niet alleen de keuze van het materiaal belangrijk, maar ook een goede en nauwkeurige plaatsing om ontoelaatbare luchtlekken, temperatuurschommelingen en zogenaamde koudebruggen te vermijden.

Enkele begrippen over thermische isolatie

U-waarde (de warmtedoorgangscoefficiënt van een constructiedeel zoals muur, dak, ...) geeft aan hoeveel warmte er per seconde en per vierkante meter verloren gaat als er tussen binnen en buiten een temperatuurverschil is van 1 °C. De U-waarde wordt uitgedrukt in W/m²K en wordt bepaald door de verschillende materiaallagen waaruit het constructiedeel bestaat en meer bepaald door het type en de dikte van het materiaal. Hoe lager de U-waarde van een constructiedeel, hoe minder warmte er verloren gaat.

R_d-waarde (de warmteweerstand) wordt uitgedrukt in m²K/W. Hoe groter die waarde, hoe beter de isolatielaag isoleert. De R_d-waarde kunt u berekenen door de dikte van het gekozen isolatiemateriaal (in meter) te delen door de λ-waarde.

λ-waarde (de lambdawaarde) geeft aan in welke mate het materiaal de warmte geleidt en wordt uitgedrukt in W/mK. Hoe lager de λ-waarde, hoe beter het materiaal isoleert en warmteverlies tegenhoudt.

koudebrug of bouwknop: een plaats in het constructiedeel waar de thermische isolatie tussen binnen en buiten onderbroken is. Op de plaatsen waar de thermische isolatie niet doorloopt of het isolatiemateriaal niet op elkaar aansluit, gaat veel warmte verloren en dat geeft aanleiding tot oppervlaktecondensatie en schimmelvorming.

1.1. Dakisolatie of zoldervloerisolatie

Dakisolatie mag in geen enkele woning ontbreken. De Vlaamse overheid maakt er een absolute prioriteit van dat tegen 2020 iedere woning voorzien is van dakisolatie. Een investering in dakisolatie is meestal al op enkele jaren tijd terugverdiend dankzij heel wat premies en de belastingvermindering.

Op www.energiesparen.be/energiewinst kunt u voor de isolatie van een hellend dak bovendien zelf berekenen hoe snel u uw investering kunt terugverdienen.

Minimale dakisolatie verplicht volgens Vlaamse Wooncode

Vanaf wanneer ?

De dakisolatienorm treedt in werking op 1 januari 2015, maar er wordt best niet gewacht met isoleren want nu kan nog maximaal beroep gedaan worden op premies en fiscale voordelen.

Voor welke woningen ?

De norm zal gelden voor alle zelfstandige woningen gelegen in het Vlaamse Gewest.

- ▶ De dakisolatienorm zal dus ook van toepassing zijn op zelfstandige woningen die door de eigenaar zelf worden bewoond.
- ▶ De dakisolatienorm zal toegepast worden op eengezinswoningen, studio's en appartementen, maar niet op kamers.

Waar ligt de grens ?

Als minimumnorm wordt een R-waarde dakisolatie van 0,75 m² K/W genomen. Dit stemt overeen met een laag specifiek isolerend materiaal van 3 à 4 cm (maar dit verschilt naargelang het materiaal dat wordt gebruikt). Als isolatiemateriaal wordt beschouwd: de materialen die een lambdawaarde hebben van hoogstens 0,10 W/mK. Een geïsoleerde zoldervloer bij een onverwarmde en onbewoonde zolder, wordt als een geïsoleerd dak beschouwd.

Er wordt enkel rekening gehouden met feitelijke vaststellingen. Dat betekent dat er vanaf 1 januari 2015 alleen strafpunten worden toegekend als :

- het Energieprestatiecertificaat (EPC) een feitelijk vastgestelde R-waarde vermeldt lager dan 0,75 m² K/W. Er wordt dus geen rekening gehouden met default-waarden.
- Uit feitelijke vaststellingen van de technische onderzoeker woningkwaliteit blijkt dat er geen dakisolatie aanwezig is. De technische onderzoeker woningkwaliteit zal dit alleen zelf beoordelen als het EPC niet beschikbaar is of als het EPC enkel een default-waarde vermeldt.

Voor het toekennen van de strafpunten wordt een onderscheid gemaakt tussen daken kleiner en daken groter dan 16 m². Er wordt tevens een fasering in de tijd voorzien, waardoor geleidelijk aan meer strafpunten worden toegekend. Vanaf 15 strafpunten kan een woning ongeschikt worden verklaard. De gefaseerde invoering ziet er als volgt uit :

periode	strafpunten voor daken kleiner dan 16 m² met R-waarde lager dan 0,75 m²K/W	strafpunten voor daken groter dan 16 m² met R-waarde lager dan 0,75 m²K/W
1/01/2015 t/m 31/12/2017	1	3
1/01/2018 t/m 31/12/2019	3	9
vanaf 1/01/2020	9	15

Let op

Als het dak van een appartementsgebouw niet voldoet aan de vastgestelde minimumnorm, zullen alle appartementen in het gebouw vanaf 1 januari 2015 evenveel strafpunten krijgen. Het dak is immers een gemeenschappelijk deel van het appartementsgebouw en gebreken aan de gemeenschappelijke delen worden doorgerekend aan alle woningen in het gebouw. Dat betekent dus dat een appartement op het gelijkvloers eveneens strafpunten krijgt als blijkt dat het appartement onder het dak onvoldoende dakisolatie heeft en dit ongeacht de eigendomssituatie.

Sociale dakisolatieprojecten maken dakisolatie beter betaalbaar in huurwoningen

In plaats van de standaardpremie voor dakisolatie, geeft de netbeheerder voor een specifieke doelgroep een extra hoge dakisolatiepremie. De premie loopt op tot 23 euro per m² geïsoleerd dak, voor huurwoningen bewoond door de prioritaire doelgroep.

- Wooneenheden die niet op de hoogste verdieping onder het dak of onder een onbewoonde zolder van een woongebouw gelegen zijn, komen niet in aanmerking. Huurders die direct of indirect eigenaar of mede-eigenaar zijn van de woning, de wooneenheid of het woongebouw en huurders die de woning of wooneenheid huren van een bloed- of aanverwant tot in de tweede graad komen niet in aanmerking.
- Huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen komen niet in aanmerking.

Wie behoort tot de prioritaire doelgroep ?

- Iemand die de sociale maximumprijs voor elektriciteit en gas geniet (= beschermde afnemer).
- Iemand voor wie een verzoek tot afsluiting van elektriciteit of gas is ingediend bij de lokale adviescommissie (LAC).
- Een afnemer met een actieve budgetmeter voor gas of elektriciteit.
- Iemand die behoort tot de prioritaire doelgroep van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) :
 - die recht heeft op de verhoogde tegemoetkoming van het ziekenfonds of het Omnio-statuuut bezit
 - die in schuldbemiddeling zit (bv. bij het OCMW of CAW) en zijn verwarmingsfactuur niet kan betalen
 - die hulp krijgt van het OCMW voor onbetaalde facturen voor gas of elektriciteit.
- Iemand die een woning huurt bij een sociaal verhuurkantoor, een OCMW of een gemeente.

Uitbreiding vanaf 2014 voor huurwoningen met bescheiden huurbedrag.

Natuurlijke personen met een geregistreerde huurovereenkomst van minstens 1 jaar met een actuele huurprijs van maximaal 450 euro per maand (of 500 euro per maand in de Vlaamse centrumsteden of Vlabinvest-gebied).

Praktisch

Een projectpromotor begeleidt zowel de verhuurder als huurder bij de voorbereiding en uitvoering van de werken. Deze promotor stelt zelf een vakbekwame aannemer aan en vraagt de premie aan bij de netbeheerder. Als verhuurder hoeft men dus niets te doen. In ruil wordt van de verhuurder verwacht dat hij de huurprijs niet verhoogt omdat het dak geïsoleerd wordt en het lopend huurcontract niet voortijdig opzegt conform de bepalingen van de geldende huurwetgeving.

Met de extra hoge premie van 23 euro per m² geplaatste dakisolatie worden de kosten voor de begeleiding van de huurder en verhuurder en de plaatsing van de dakisolatie gefinancierd. Indien de kosten per m² meer bedragen dan 23 euro, dan zal aan de verhuurder op voorhand gevraagd worden om een beperkt restbedrag te betalen zodat de volledige kosten gedekt worden.

Meer info : www.energiesparen.be/socialedakisolatie

Overzicht premies en belastingvermindering voor dakisolatie of zoldervloerisolatie

	hoogte premie	voor wie	welke woningen
premie netbeheerder : werken uitgevoerd door een aannemer	6 euro/m² (R _d -waarde minstens 3,5)	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006 of bouwaanvraag voor 2006
	7 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,0)		
	8 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,5)		
premie netbeheerder : doe-het-zelf werken	3 euro/m² (R _d -waarde minstens 3,5)		
	3,5 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,0)		
	4 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,5)		
belastingvermindering	30 % uitgaven (R _d -waarde minstens 2,5) maximaal 3040 euro	belastingbetalers	woningen al minstens 5 jaar in gebruik bij de start van de werken
sociale dakisolatie projecten	23 euro/m² (R _d -waarde minstens 3,5)	zie pagina 13	zie pagina 13

De tabel toont de minimale isolatiediktes (in cm) om te voldoen aan de R_d-eis van 2,5 m²K/W tot 4,5 m²K/W.

λ W/mK ▶	0,025	0,030	0,035	0,040	0,045	
Rd 2,5 m²K/W	7	8	9	10	12	minimum dikte in cm
Rd 3,0 m²K/W	8	9	11	12	14	
Rd 3,5 m²K/W	9	11	13	14	16	
Rd 4,0 m²K/W	10	12	14	16	18	
Rd 4,5 m²K/W	12	14	16	18	21	

De vereiste R_d-waarden worden berekend door de dikte van het nieuw geplaatste materiaal te delen door de lambda-dawaarde (warmtegeleidbaarheid) van het materiaal, bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002 of ETA.

Minerale wol (glaswol of rotswol) en geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) hebben een λ-waarde tussen 0,032 en 0,042 W/mK. Om aan de minimale eis van R_d is groter dan of gelijk aan 2,5 m²K/W te voldoen, moet er dus minstens 10 cm dakisolatie geplaatst worden als de λ-waarde van het materiaal 0,040 W/mK bedraagt. Om een R_d-waarde van 4,5 m²K/W te behalen, moet in dat geval minstens 18 cm minerale wol of EPS geplaatst worden.

Polyurethaanschuim (PUR) heeft een λ-waarde tussen 0,023 en 0,032 W/mK. U behaalt al een R_d-waarde van 4,5 m²K/W bij een dikte van 12 cm PUR met een λ-waarde van 0,025 W/mK. Geëxtrudeerd polystyreenschuim (XPS) heeft een λ-waarde tussen 0,029 en 0,038 W/mK. U behaalt een R_d-waarde van 3,5 m²K/W bij een dikte van 12 cm XPS met een λ-waarde van 0,032 W/mK.

Aarzel niet om 15 tot 20 cm minerale wol of EPS, 12 à 16 cm XPS of 10 tot 14 cm polyurethaan (of vergelijkbaar materiaal) te plaatsen als u hiervoor over voldoende plaats beschikt.

Enkele actievoorwaarden dakisolatie of zoldervloerisolatie via netbeheerder :

- Eindfactuur dateert van 2014.
- De premie van 3 tot 8 euro per m² is geldig voor dakisolatie ofwel voor zoldervloerisolatie, niet voor beide, binnen hetzelfde beschermde volume. Dit is het woonvolume dat de werkelijke bewoonde en verwarmde vertrekken omvat. Bijvoorbeeld : een aangebouwde garage komt niet in aanmerking. Zowel zoldervloer- als dakisolatie aanbrengen in eenzelfde bouwvolume evenmin.
- De R_d-waarde van het nieuw geplaatste materiaal moet minimum 3,5 m²K/W bedragen. Dit mag in meerdere lagen geplaatst worden.
- De R_d-waarde van een bestaande isolatielaag en van de afwerkingslaag mag niet mee worden verrekend om aan de minimumwaarde 3,5 m²K/W te komen.
- De R_d-waarde wordt bepaald door de dikte van de isolatie (in meter) te delen door de lambda-dawaarde (W/mK).
- De lambda-dawaarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002 of ETA (Europese Technische Goedkeuring). Deze lambda-dawaarden zijn onder meer terug te vinden op de websites www.butgb.be, www.eota.be en www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze websites wordt vermeld maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen (NBN B62-002 of ETA), komt alleen in aanmerking voor de premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van uw aannemer en een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.
- Zoldervloerisolatie wordt alleen als dakisolatie beschouwd wanneer het de vloer van een onverwarmde zolder betreft.
- Als het de isolatie van een hellend dak betreft, moet ook een dampscherm aanwezig zijn langs de binnenzijde van de woning.
- Enkel na-isolatie van een bestaand dak komt in aanmerking of het aanbrengen van isolatie in geval van een volledige dakvernieuwing.
- Alleen na-isolatie van direct of indirect verwarmde ruimtes komt in aanmerking.
- Plaatsing door aannemer of doe-het-zelf.

Voorwaarden belastingvermindering voor dakisolatie :

- R_d-waarde van minstens 2,5 m²K/W.
- Plaatsing door een aannemer.
- Woning minstens 5 jaar in gebruik bij de start van de werken.

Meer informatie over hoe u een dak correct kunt isoleren, vindt u op www.energiesparen.be/dakisolatie

Isolatie inspuiten in de spouw.

1.2. Vloer- of kelderisolatie

Om de plaatsing van vloer- of kelderisolatie in bestaande woningen te stimuleren, kennen de netbeheerders een premie toe van 6 euro per m² bij de plaatsing door een aannemer. De R_d-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 1,2 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 3 à 5 cm isolatiemateriaal moet worden aangebracht aan de onderzijde van de draagvloer, tussen de draagvloer en de gewapende dekvloer of aan het plafond van de kelder of kruipruimte. Alleen na-isolatie van een bestaande vloer of kelder komt in aanmerking (of het aanbrengen van isolatie in geval van een volledige vloervernieuwing). Alleen na-isolatie van direct of indirect verwarmde ruimtes komt in aanmerking.

De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002 of ETA (Europese Technische Goedkeuring). Deze lambda-waarden zijn onder meer terug te vinden op de websites www.butgb.be, www.eota.be en www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze websites wordt vermeld maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen (NBN B62-002 of ETA), komt alleen in aanmerking voor de premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van uw aannemer en een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.

1.3. Na-isolatie van een bestaande muur via de buitenzijde

De warmteverliezen van een woning zijn groter bij woningen met veel buitenwanden. Het is daarom belangrijk om ook de buitenmuren goed te isoleren. Bij een bestaande woning kunt u daarvoor bij alle netbeheerders een premie krijgen van 15 euro per m² als u de werkzaamheden laat uitvoeren door een aannemer.

De R_d-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 2,0 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 8 cm glaswol, rotswol of geëxpandeerd polystyreen of 5 à 7 cm geëxtrudeerd polystyreen of polyurethaanschuim aan de buitenzijde van de muur moet worden aangebracht. De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002 of ETA (Europese Technische Goedkeuring). Deze lambda-waarden zijn onder meer terug te vinden op de websites www.butgb.be, www.eota.be en www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze websites wordt vermeld maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen (NBN B62-002 of ETA), komt alleen in aanmerking voor de premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van uw aannemer en een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.

Alleen na-isolatie van een bestaande buitenmuur van een direct of indirect verwarmde ruimte komt in aanmerking.

Isolatie via de binnenkant van een bestaande muur komt niet in aanmerking voor een premie van de netbeheerder.

Indien u tegelijkertijd de muren van de woning isoleert en de ramen vervangt, krijgt u een aanzienlijk hogere premie voor raamvervanging. Meer info, zie 1.6 op pagina 19.

1.4. Na-isolatie van een bestaande spouwmuur

Nog heel veel woningen beschikken over niet-geïsoleerde spouwmuren. In veel gevallen kunnen die op een vrij eenvoudige manier opgevuld worden met een isolatiemateriaal. Het voordeel is dat de buiten-

Vloerisolatie.

afwerking behouden blijft. Deze werken moeten worden uitgevoerd door een vakman. Belangrijk is een degelijk vooronderzoek van de bestaande spouw en de gevelsteen. Een vakman kan aan de hand van endoscopisch onderzoek nagaan of de spouw geen koudebruggen of teveel mortelresten of mortelbaarden bevat. Navulling van spouwmuren wordt afgeraden bij muren waar het voegwerk beschadigd is, bij een geglazuurde of geschilderde baksteen en bij hoge gevels die zwaar worden blootgesteld aan slagregen.

De premie van de netbeheerder bedraagt 6 euro per m² spouwmuur die geïsoleerd werd. De spouw moet minstens 5 cm bedragen en de lambda-waarde van het isolatiemateriaal mag maximaal 0,065 W/mK bedragen. De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002 of ETA. De volledige spouw dient gevuld te worden. Alleen na-isolatie van bestaande spouwmuren in een direct of indirect verwarmde ruimte komt in aanmerking.

Indien u tegelijkertijd de muren van de woning isoleert en de ramen vervangt, krijgt u een aanzienlijk hogere premie voor raamvervanging. Meer info, zie 1.6 op pagina 19.

Om in aanmerking te komen voor de premie van de netbeheerder moeten de gebruikte materialen, plaatsingstechnieken en plaatsers volledig voldoen aan de voorwaarden van de technische specificaties van STS 71-1. De premie kan slechts worden toegekend nadat het Vlaams Energieagentschap of de netbeheerder heeft vastgesteld dat is voldaan aan de van toepassing verklaarde STS. Vraag dus steeds de garantie aan uw aannemer of hij werkt conform de STS-richtlijn 71-1. Indien de aannemer de werken niet uitvoert volgens die richtlijn, kunt u niet genieten van de premie voor spouwmuurisolatie.

Een lijst met aannemers die werkt conform STS 71-1 vindt u op www.energiesparen.be/spouwmuur

1.5. Hoogrendementsbeglazing en drievoudige beglazing

Vensters hebben een grote invloed op de warmteverliezen van de woning. Enkele beglazing en gewone dubbele beglazing kunt u het best vervangen door hoogrendementsbeglazing of drievoudige beglazing.

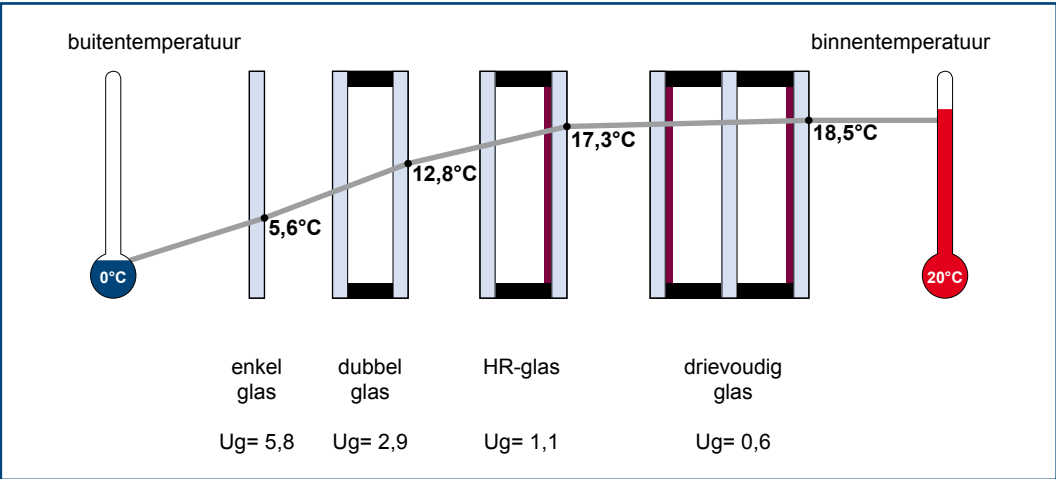
Hoogrendementsbeglazing vermindert het warmteverlies door de ramen met 80 % in vergelijking met enkele beglazing. Het verschil tussen gewoon dubbel glas en hoogrendementsglas is amper zichtbaar. Beide bestaan uit twee glasbladen met daartussen een spouw.

Het verschil met gewone dubbele beglazing zit echter in een zeer dun en vrijwel onzichtbaar metaallaagje (coating) dat aan de binnenzijde van een van de glasbladen is aangebracht. Dit metaallaagje zorgt ervoor dat de binnenwarmte in de kamer blijft terwijl het de invallende zonnestralen wel doorlaat. Ook kan bij hoogrendementsglas de spouw eveneens gevuld zijn met een edelgas, zoals argon, dat voor een nog betere isolatie zorgt. Ook het buitenschrijnwerk is van belang. Het warmteverlies door een venster wordt meebepaald door de isolerende eigenschappen van dat buitenschrijnwerk.

Bij een buitentemperatuur van 0 °C en een binnentemperatuur van 20 °C, krijgt u aan de binnenzijde van enkel glas een temperatuur van 5,6 °C en van 17,3 °C bij hoogrendementsglas met U= 1,1 W/m²K en 18,5 °C bij drievoudige beglazing met U= 0,6 W/m²K.

Vervanging van enkel glas door hoogrendementsglas.

Overzicht premies voor hoogrendementsglas

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder ter vervanging van enkel glas	12 euro per m ²	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006 of bouwaanvraag voor 2006	U-waarde van het glas is maximaal 1,1 W/m ² K, geplaatst door een aannemer
premie netbeheerder ter vervanging van enkel of dubbel glas	15 euro per m ²	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006 of bouwaanvraag voor 2006	U-waarde van het glas is maximaal 0,8 W/m ² K, geplaatst door een aannemer (0,8 W/m ² K komt meestal overeen met drievoudige beglazing, uitzonderlijk kan dit behaald worden met dubbele beglazing)
renovatiepremie Vlaamse overheid	voor de doelgroep : 20 à 40 % van de investering (excl. BTW)	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud, hogere premie bij zeer goed isolerende raamprofielen (U _w maximaal 1,7 W/m ² K) en beglazing (U _g maximaal 0,9 W/m ² K)	in aanmerking komen voor de renovatiepremie (o.a. afhankelijk van het inkomen, minimaal investeringsbedrag, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be

Alleen vervanging van beglazing in direct of indirect verwarmde ruimten komt in aanmerking voor een premie van de netbeheerder. Veranda's worden expliciet uitgesloten. Samen met de pemie-aanvraag moet onder meer een gedateerde foto van het geplaatste glas, waarbij ook de woning duidelijk in beeld wordt gebracht, worden meegestuurd.

U bespaart gemiddeld ongeveer 25 liter stookolie of 23 m³ aardgas bij vervanging van 1 m² enkel glas door hoogrendementsglas met een U-waarde van 1,1 W/m²K. De financiële besparing bedraagt jaarlijks per m² glasoppervlakte zo'n 20 euro bij stookolie en 14 euro bij aardgas (prijzen augustus 2013).

1.6 Combinatiepremie voor gelijktijdige investering in muurisolatie en raamvervanging

Bij gelijktijdige uitvoering van de na-isolatie van muren en raamvervanging kunt u de combinatiepremie muur + raamvervanging aanvragen. Om als gelijktijdig te worden beschouwd en aldus in aanmerking te komen voor de gecombineerde premie, mogen de eindfacturen van de investeringen in enerzijds muurisolatie en anderzijds raamvervanging niet meer dan 12 maanden uit elkaar liggen. Je kan de aanvraag indienen tot uiterlijk 12 maanden na factuurdatum van de meest recente eindfactuur.

Muurisolatie

Het premiebedrag voor muurisolatie wijzigt niet.

uitgevoerd door een aannemer	premie
spouwisolatie in een bestaande spouw	6 euro/m ²
muurisolatie aan de buitenzijde van een bestaande muur	15 euro/m ²

En tegelijkertijd raamvervanging

Naast de voorwaarden die gelden voor de beide investeringen afzonderlijk, zijn er enkele bijzondere voorwaarden.

De gecombineerde premie geldt enkel indien alle enkele of gewoon dubbele beglazing met een U-waarde van 2,9 W/m²K of slechter in de van muurisolatie voorziene gevels of geveldelen wordt vervangen. Om in aanmerking te komen voor de combipremie mogen alle werken voor de plaatsing van muurisolatie en de vervanging van de beglazing inclusief raamwerk pas aangevat worden vanaf 1 januari 2014.

vervanging van bestaande ramen met	door nieuwe ramen met U _w -waarde 1,7 W/m ² K (maximaal) en U _g -waarde 1,1 W/m ² K (maximaal)	door nieuwe ramen met U _w -waarde 1,7 W/m ² K (maximaal) en U _g -waarde 0,8 W/m ² K (maximaal)
enkel glas	48 euro/m ² , maximaal 1680 euro (of 35 m ²)	60 euro/m ² , maximaal 2100 euro (of 35 m ²)
dubbel glas	niet van toepassing	60 euro/m ² , maximaal 2100 euro (of 35 m ²)

De combinatiepremie kan niet gecumuleerd worden met de afzonderlijke netbeheerderpremies voor glas of muurisolatie.

Condensatieketel op aardgas.

Condensatieketel op stookolie.

2. Verwarming met condensatieketel

De belangrijkste energiepost in een woning is de verwarming met zo'n 50 tot 75 % van het huishoudelijk energieverbruik. Vooral bij verwarmen komt het er dus op aan om verliezen zo veel mogelijk te beperken. Kies in de eerste plaats voor een zuinige energiebron: liever aardgas of stookolie dan elektriciteit. Zorg vervolgens voor een goede temperatuurregeling. Daarnaast hebt u de keuze tussen bijvoorbeeld radiatoren, convectoren en vloer- en wandverwarming. Ten slotte speelt ook het verwarmingstoestel zelf en de dimensionering ervan een belangrijke rol.

Condensatieketels zijn zo ontworpen dat er permanent een belangrijk deel van de waterdamp in de verbrandingsgassen kan condenseren. Zo wordt meer nuttige warmte vrijgemaakt. In vergelijking met een hoogrendementsketel kunt u met een condensatieketel een extra energiebesparing van 6 % halen. De condensatieketel op aardgas kunt u herkennen aan het HR-toplabel en die op stookolie aan het Optimaz-elitelabel.

Uw netbeheerder geeft een premie van 800 euro voor de plaatsing van een individuele condensatieketel op aardgas of stookolie ter vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie in een bestaande woning. Enkel beschermde klanten komen in aanmerking voor deze premie. Beschermde klanten zijn die klanten die kunnen genieten van de sociale maximumprijzen voor aardgas en elektriciteit.

Overzicht premies voor condensatieketel

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder condensatieketel voor beschermde afnemer	800 euro	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	beschermde klanten (d.w.z. kunnen genieten van de sociale maximumprijzen voor aardgas en elektriciteit)
renovatiepremie Vlaamse overheid	voor de doelgroep : 20 à 30 % van de investering (excl. BTW)	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud	in aanmerking komen voor de renovatiepremie (o.a. afhankelijk van het inkomen, minimaal investeringsbedrag, bewoner of verhuurder via sociaal verhuurkantoor) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be
verbeteringspremie Vlaamse overheid voor de installatie of omschakeling naar centrale verwarming	1000 euro	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud	in aanmerking komen voor de verbeteringspremie (o.a. enkel voor de laagste inkomens, zowel bewoner als verhuurder, hoofdverblijfplaats, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be

3. Milieuvriendelijke energieproductie

3.1 Certificaat van bekwaamheid voor installateurs

Door de premies en de energieprestatie-eisen voor (nieuwe) gebouwen winnen systemen om zelf groene energie te produceren, steeds meer aan populariteit. De vraag neemt gestaag toe, en steeds meer bedrijven worden actief op dit vlak. Een kwalitatieve uitvoering van een installatie is belangrijk voor zowel de veiligheid van de gebruiker, als de levensduur van de installatie, en verzekert een zo groot mogelijke opbrengst. Hoe weet u welk systeem het beste past voor uw woning en hoe kiest u een vakbekwame installateur?

Certificaat van bekwaamheid voor installateurs groene energiesystemen

Omdat een kwaliteitssysteem voor groene energiesystemen zich opdringt, hebben de drie gewesten samen met de sector een geharmoniseerd certificatiesysteem voor installateurs groene energiesystemen uitgewerkt. Installateurs met een 'certificaat van bekwaamheid' zijn in staat om groene-energie-installaties volgens de regels van de kunst te plaatsen.

Voorwaarden certificatieregeling

Een certificaat van bekwaamheid wordt toegekend aan een individuele installateur, dus niet op bedrijfsniveau. De voorwaarden voor de toekenning zijn het volgen van een erkende opleiding, het slagen voor een examen, toegang tot het beroep en relevante beroepservaring.

Vind uw installateur groene energie

Het is voor de consument niet eenvoudig om de juiste bekwame installateur te vinden. Door deze certificatieregeling wordt kiezen voor een installateur van groene energiesystemen dus gemakkelijker. Vanaf maart 2014 zal u op de website van het Vlaams Energieagentschap, (www.energiesparen.be/milieuvriendelijke/zoekrobot), een overzicht vinden van de eerste gecertificeerde installateurs, opgesplitst per categorie.

Meer info

- Voor de consument : www.energiesparen.be/milieuvriendelijke/zoekrobot
- Voor de installateur: www.rescert.be
- Voor een opleidingsinstelling : www.energiesparen.be/milieuvriendelijke/installateurs/opleiding

3.2 Vakbekwaamheid binnen het installatiebedrijf

Een stap verder dan de certificering van personen is de certificering van bedrijven. In België bestaat er het bedrijfslabel van QUEST en Construction Quality. Installatiebedrijven die over dit bedrijfslabel beschikken, hebben installateurs met een certificaat van bekwaamheid in dienst, ondergaan steekproefgewijs installatie-audits en beschikken over een gecontroleerd klachtenbehandelingssysteem.

Installatiebedrijven met het label van QUEST en Construction Quality worden jaarlijks gecontroleerd door een onafhankelijke en onpartijdige organisatie. Ze moeten hun vakbekwaamheid bewijzen en kunnen hun label verliezen als ze niet langer aan de strenge vereisten voldoen. QUEST en Construction Quality hebben ondertussen de eerste installateurs van zonnepanelen, zonneboilers en warmtepompen erkend.

De lijst met de erkende installatiebedrijven vindt u terug op www.okbyquest.be, naast tips om een installateur te kiezen en andere nuttige informatie.

3.3. Warmtepomp

Een milieuvriendelijk alternatief voor de klassieke verwarmingsinstallatie is een warmtepomp.

Hoe werkt een warmtepomp?

Elke warmtepomp, ongeacht het model, kan beschouwd worden als een installatie waarin een geschikte werkvloeistof verdampt wordt door de onttrekking en de opname van warmte uit de omgeving (lucht, water, bodem). Met behulp van bijkomende energie wordt de verdampte werkvloeistof samengedrukt en op een hogere temperatuur gebracht. Eénmaal op hogere druk en temperatuur wordt de warmte afgegeven aan het verwarmingssysteem (woningverwarming, sanitair warm water). De warmtepomp pompt dus warmte van een laag naar een hoog temperatuurniveau.

Afhankelijk van het werkingsprincipe en de aard van de bijkomende energie kunnen warmtepompen onderverdeeld worden in **compressiewarmtepompen** (arbeidgedreven) en **sorptiewarmtepompen** (warmtegedreven).

Compressiewarmtepompen staan technologisch het verst en zijn daarom ook het wijdst verspreid. Deze werken net op dezelfde manier als een koelkast, maar in de omgekeerde richting (verwarmen in plaats van koelen).

De druk- en temperatuursverhoging van de verdampte werkvloeistof wordt gerealiseerd door een mechanische compressor, meestal elektrisch aangedreven. In principe kunnen compressiewarmtepompen ook met aardgas, diesel of biogas aangedreven worden. Voor de aandrijving van de compressor wordt dan een verbrandingsmotor gebruikt.

Sorptiewarmtepompen werken volgens een fysisch-chemisch proces waarbij de verdampte werkvloeistof door een andere vloeistof wordt opgenomen (absorptie). Daarbij komt warmte vrij. Om de stoffen opnieuw te scheiden is bijkomende warmte nodig. Deze bijkomende warmte is meestal afkomstig van een aardgasbrander (gasabsorptie-warmtepomp).

Binnenkort worden er ook warmtepompen op basis van stookolie verwacht.

Hoeveel energie haalt een warmtepomp uit de natuur?

De winstfactor (of COP) van een warmtepomp wordt berekend door de afgegeven warmte aan het verwarmingssysteem te delen door de gebruikte bijkomende energie. Voor een elektrische compressiewarmtepomp is dit laatste het elektrisch verbruik van de compressor. Voor gaswarmtepompen is dit het gasverbruik.

Door dit verschil in definitie is het niet mogelijk de COP van een elektrisch aangedreven warmtepomp direct te vergelijken met de COP van een gaswarmtepomp.

Ter illustratie: een elektrisch aangedreven warmtepomp heeft een gemiddelde COP van ongeveer 4, terwijl een gasabsorptiewarmtepomp een COP van ongeveer 1,5 heeft.

Hoe groter het temperatuursverschil tussen de warmtebron en het verwarmingssysteem, hoe hoger het energieverbruik van de warmtepomp, hoe lager de winstfactor.

Hoe dichter de temperatuur van de warmtebron en het verwarmingssysteem bij elkaar liggen, hoe hoger de winstfactor, hoe lager het energieverbruik van de warmtepomp.

Waar haalt de warmtepomp haar warmte?

De temperatuur van de warmtebron is bepalend voor de winstfactor, de opbrengst, van de warmtepomp. De keuze van warmtebron is daarom heel belangrijk. De meest gebruikte warmtebronnen zijn grond, grondwater en buitenlucht.

Grond

- temperatuur: op 1 meter onder de grond tussen 4 en 17 °C, afhankelijk van het seizoen;
 - onttrekking van warmte: horizontaal in de bodem ingegraven buizen netwerk. De vloeistof in de buizen leidt de warmte naar de warmtepomp;
 - winstfactor: schommelt naar gelang van de grondtemperatuur;
- temperatuur: op 5 à 7 meter diepte van 10 tot 12 °C, de seizoensinvloed is bijna verdwenen;
 - onttrekking van warmte: verticaal geboord buizen net;
 - winstfactor: bijna gelijk gedurende het seizoen.

Grondwater

- temperatuur: constant 10 à 14 °C;
- onttrekking van warmte: het opgepompte water geeft zijn warmte af in de warmtepomp en wordt weer in de grond gepompt;
- winstfactor: hoog en gelijk gedurende het volledige stookseizoen.

Buitenlucht

- temperatuur: wisselend;
- onttrekking van warmte: rechtstreeks aan buitenlucht (warmtepomp staat buiten);
- winstfactor: wisselend, afhankelijk van de buitentemperatuur.

Hoe geeft de warmtepomp haar warmte af?

De temperatuur van het verwarmingssysteem bepaalt eveneens de winstfactor. Een veel gebruikte methode om een woning te verwarmen, is een centraal verwarmingssysteem met een watertemperatuur van 90 °C (vertrektemperatuur) à 70 °C (retourtemperatuur). Moderne verwarmingssystemen op lage temperatuur hebben een watertemperatuur van maximaal 55 °C. Bij een warmtepomp ligt de maximumtemperatuur liefst op 35 °C en maximaal op 45 °C. Om een woning te verwarmen op die lage temperatuur, is voldoende isolatie en een verwarmingssysteem met een groot oppervlak nodig. Daar-

Warmtepomp.

om wordt een warmtepomp bijna steeds gekoppeld aan vloerverwarming, muurverwarming of plafondverwarming.

Die vormen van verwarming verhogen het comfort in huis door een gelijkmatige temperatuur en weinig luchtbeweging of tocht. Een rechtstreekse verbinding van de vloerverwarming (muurverwarming of plafondverwarming) aan de warmtebron (grond of water) maakt koelen in de zomer mogelijk zonder de warmtepomp in te schakelen, dus met een laag energiegebruik.

Een omkeerbare warmtepomp (bijvoorbeeld airconditioning) kan in de zomer de woning koelen door de woning zelf als warmtebron (lucht) te gebruiken en de overtollige warmte aan de omgeving af te geven. Hierbij gebruikt de warmtepomp ongeveer evenveel energie als bij verwarming. Dit is geen energiezuinige oplossing en wordt daarom niet aangemoedigd.

De warmtepomp kan ook zorgen voor sanitair warm water (lagere winstfactor).

Opgelet

Bent u van plan om een warmtepomp te plaatsen, neem dan vooraf contact op met de netbeheerder om na te gaan of uw elektrische aansluiting voldoende zwaar is voor de plaatsing van een warmtepomp.

Meer info: www.energiesparen.be (rubriek: groene energie)

Premie van uw netbeheerder

Uw netbeheerder geeft een premie voor de plaatsing van een warmtepomp in bestaande woningen en nieuwbouwwoningen met bouwaanvraag uiterlijk op 31/12/2013.

- De premie wordt als volgt berekend :
 - elektrische warmtepompen : 270 euro x ((0,87 x COP) - 2,5) x het nominaal elektrisch compressorvermogen bij verwarmen uitgedrukt in kWatt en vervolgens beperkt tot 1700 euro ;
 - gaswarmtepompen : 270 euro x ((0,87 x COP) - 1) x het geïnstalleerd gasvermogen uitgedrukt in kWatt en vervolgens beperkt tot 1700 euro.Zowel de COP's als de vermogens gemeten volgens de testcondities in de onderstaande tabel.
- Zowel de hoogte van de premie als het maximum van de premie worden verdubbeld als de plaatsing van de warmtepomp het gevolg is van de volledige vervanging van de bestaande elektrische weerstandsverwarming, indien het betreffende gebouw al voor 1 januari 2006 op het elektriciteitsdistributienet is aangesloten met toepassing van het uitsluitend nachttarief.
- De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer. De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een attest van de aannemer met de vermelding van een aantal gegevens (zie aanvraagformulier op de website van uw netbeheerder).
- De COP's voldoen minstens aan de criteria vermeld in de bijlage van de Beschikking van de Europese Commissie van 9 november 2007, tot vaststelling van de milieucriteria voor de toekenning van de Europese milieukeur aan elektrische, gas- of gasabsorptie warmtepompen (Publicatieblad van de Europese Unie van 20/11/2007), concreet :

elektrische warmtepomp				gaswarmtepomp			
gemeten volgens EN14511				gemeten volgens EN14511 of EN12309-2			
soort	min. COP	bron t°	afgifte t°	soort	min. COP	bron t°	afgifte t°
bodem / water	4,3	0°C	35°C	bodem / water	1,54	0°C	45°C
water / water	5,1	10°C	35°C	water / water	1,85	10°C	45°C
lucht / water	3,1	2°C	35°C	lucht / water	1,14	2°C	45°C
lucht / lucht	2,9	2°C	20°C	lucht / lucht	1,27	2°C	20°C
gemeten volgens CETIAT of EN15879				gemeten volgens CETIAT of EN15879			
soort	min. COP	bron t°	afgifte t°	soort	min. COP	bron t°	afgifte t°
directverdamping / water	4,3	0°C	35°C	directverdamping / water	1,54	0°C	45°C
directverdamping / directcondensatie	4,3	0°C	35°C	directverdamping / directcondensatie	1,54	0°C	45°C

- De warmtepomp is geïnstalleerd volgens de bestaande Belgische en internationale richtlijnen, normen, wetten en codes van goede praktijk ('Code van goede praktijk voor de toepassing van warmtepomp-systemen in de woningbouw') en voldoet aan de relevante vereisten van de geharmoniseerde EU Directieven 'EU-Safety Standards' en 'EU Product Standards'. De warmteafgifte moet gebeuren via lage temperatuur radiatoren/convectoren of vloer- of muurverwarming op een maximumtemperatuur van 40 °C. Waar geen richtlijnen, normen of wetten terzake beschikbaar zijn, worden evaluatierichtlijnen gebaseerd op internationaal aanvaarde referenties uit de vakliteratuur.
- Zwembadverwarming, geheel of gedeeltelijk, komt niet in aanmerking.
- De warmtepomp kan niet gebruikt worden als actieve koeling.
- Stuur bij uw premieaanvraag ook foto's met datumvermelding mee van na de installatie van de warmtepomp. Voor de overige voorwaarden, contacteer uw netbeheerder.

Zonneboiler.

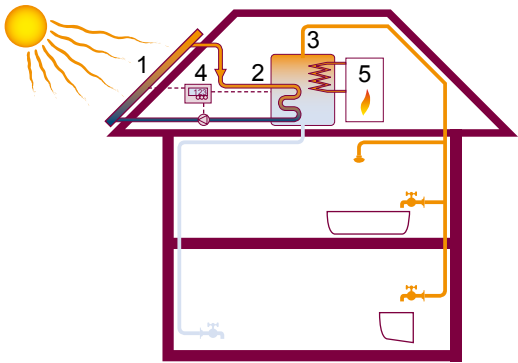
3.4. Zonneboiler

Met een zonneboiler kunt u op een eenvoudige, milieuvriendelijke manier een groot deel van het warm water aanmaken door gebruik te maken van gratis zonnewarmte.

Hoe werkt een zonneboiler?

Een zonneboiler zet zonnestraling om in warmte en slaat die warmte op in een voorraadvat met water. Geeft de zon niet voldoende warmte, dan zorgt de naverwarming ervoor dat we altijd voldoende warm water beschikbaar hebben. De hoofdonderdelen van een zonneboiler zijn de zonnecollector, de leidingen, het voorraadvat, de regeling en de naverwarming.

- 1. De zonnecollector vangt het invallende zonlicht op en zet het om in warmte. De collector geeft de warmte door aan een vloeistof die de zonnewarmte van de collector naar het opslagvat brengt.
- 2. De vloeistof circuleert in de leidingen tussen de collector en het voorraadvat. De vloeistof neemt warmte op in de collector en geeft die af aan het water in het voorraadvat. De afgekoelde vloeistof wordt dan weer naar de collector gepompt om opnieuw op te warmen.
- 3. Het voorraadvat zorgt ervoor dat de door de zon geproduceerde warmte wordt bijgehouden tot op het moment dat er warm water nodig is. Bij voldoende zonlicht kunnen de zonnecollectoren het water in het voorraadvat gemakkelijk opwarmen tot boven 60 °C.
- 4. De regeling schakelt de pomp aan zodra de zonnecollector warmer is dan het water in het voorraadvat. Ze beschermt eveneens tegen bevriezing en oververhitting.
- 5. Als de zon niet voldoende warmte levert, zorgt de naverwarming ervoor dat de gewenste temperatuur bereikt wordt. Bij een duoboiler zit de naverwarming in het voorraadvat.

Wat kost een zonneboiler?

Een zonneboiler voor vier personen kost gemiddeld 4000 euro (excl. BTW). Daartegenover staat dat uw jaarlijkse kosten voor het verwarmen van water nog maar de helft van vroeger zijn.

Overzicht premies voor een zonneboiler
Meer info: www.energiesparen.be (rubriek: groene energie)

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder	550 euro per m², maximaal 2750 euro en maximaal 50 % van de factuur	Vlaams Gewest	bestaande woning en nieuwbouw met bouwaanvraag tot 31/12/2013	zie kader blz. 28
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	±110 gemeenten in Vlaanderen geven een extra premie, zie www.energiesparen.be		afhankelijk van de gemeente
renovatie-premie Vlaamse overheid	voor de doelgroep : 20 à 30 % van de investering (excl. BTW)	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud	in aanmerking komen voor de renovatiepremie (o.a. afhankelijk van het inkomen, minimaal investeringsbedrag, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be
verbeterings-premie Vlaamse overheid	750 euro	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud	in aanmerking komen voor de verbeteringspremie (o.a. enkel voor de laagste inkomens, zowel bewoner als verhuurder, hoofdverblijfplaats, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be

Fotovoltaïsche panelen.

Extra voorwaarden netbeheerders :

- De premieaanvraag is alleen geldig samen met een kopie van alle aankoopfacturen (geen offerte, leveringsbon, kasticket of pro-forma factuur) voor de levering en plaatsing van de zonneboiler met vermelding van het merk, het type van de zonneboiler, het aantal m² apertuuroppervlakte, het aantal liter opslagvat, de datum waarop de zonneboiler werd geplaatst en de prijs van de zonneboiler. De factuur mag geen betrekking hebben op zwembadcollectoren of andere systemen die geheel of gedeeltelijk voor zwembadverwarming worden gebruikt.
- Voor de premieberekening wordt gerekend met de apertuuroppervlakte van de nieuw geplaatste thermische zonnecollectoren. De apertuuroppervlakte staat vermeld bij de technische specificaties van de zonnecollector en wordt bepaald volgens de Europese norm NEN-EN12975.
- De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer. De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een attest van de aannemer.
- De premie geldt enkel voor een zonneboiler voor de aanmaak van sanitair warm tapwater, eventueel in combinatie met woningverwarming.
- De collector heeft een systeemtest (volgens EN12976 of volgens EN/TS 12977) ondergaan of bezit een Solar KeyMark.
- Fabrieksmatig geproduceerde systemen zijn gemarkeerd conform EN 12976-1.
- De inhoud van het boilervat moet minstens 40 liter per vierkante meter apertuuroppervlakte bedragen ingeval van vlakkeplaatcollectoren en minstens 55 liter per vierkante meter apertuuroppervlakte bedragen ingeval van buiscollectoren.
- Uitbreiding van een bestaand thermisch zonnecollectorsysteem met bijkomende panelen komt niet in aanmerking.
- Vervanging van een bestaand thermisch zonnecollectorsysteem door een nieuw thermisch zonnecollectorsysteem komt niet in aanmerking.
- Enkel indien er voor de plaatsing van de thermische zonnecollectoren al een elektrische boiler aanwezig was die instond voor de volledige productie van het sanitair warm water, wordt naverwarming uitsluitend op basis van elektrische weerstandsverwarming aanvaard.
- Er is aan de eindgebruiker een aparte handleiding in het Nederlands overhandigd die conform is met EN 12976-1. Aan de eindgebruiker is een onderhoudschecklist in het Nederlands overhandigd.
- De producten genieten van een waarborg : minstens 10 jaar op de werking van de collector, 5 jaar op de boiler en 2 jaar op de andere onderdelen.
- De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een kopie van de schriftelijke rapportering van de technische controle die door het installatiebedrijf bij de indienstneming van de installatie werd uitgevoerd en een kopie van de opbrengstberekeningen van het installatiebedrijf.
- Stuur bij de premieaanvraag ook foto's met datumvermelding mee van de installatie van de zonneboiler, waarbij ook de woning waarop de collectoren werden geplaatst duidelijk in beeld wordt gebracht.

3.5. Fotovoltaïsche zonnepanelen

Met fotovoltaïsche zonnepanelen kunt u op een milieuvriendelijke manier zelf elektriciteit produceren met de zon. Investeer eerst in een degelijke isolatie van de woning en een verwarmingsinstallatie met een hoog rendement, en pas dan in fotovoltaïsche zonnepanelen.

Hoe werkt fotovoltaïsche zonne-energie ?

Een zonnecel zet invallend zonlicht rechtstreeks om in elektriciteit. Een zonnecel bestaat uit een dun laagje silicium met aan de bovenkant een negatieve en aan de onderkant een positieve lading, beschermd tussen twee glasplaten. De energie van het zonlicht brengt - via een elektrische toepassing - stroom op gang van de bovenkant van de zonnecel naar de metalen onderkant.

Door zonnecellen met elkaar te verbinden in een PV-paneel en vervolgens PV-panelen aan elkaar te schakelen, ontstaat een PV-installatie die voldoende elektriciteit kan leveren en bestand is tegen alle weersomstandigheden. Bij netgekoppelde PV-panelen zet een omvormer de gelijkspanning van de PV-panelen om in wisselstroom. Die wisselstroom of elektriciteit gaat rechtstreeks naar de toestellen in huis. Als je PV-panelen op een bepaald ogenblik meer stroom produceren dan je nodig hebt, stroomt elektriciteit naar het elektriciteitsnet. De elektriciteitsmeter zal op dat moment terugdraaien. 's Nachts en op donkere dagen, of als je meer stroom nodig hebt dan je PV-panelen kunnen leveren, gebruik je stroom van het net.

Wat brengt het op ?

In Vlaanderen produceert een PV-installatie van 1 kWp gemiddeld ongeveer 900 kWh groene elektriciteit per jaar. Een PV-installatie van 1 kWp neemt, ondermeer afhankelijk van het type, zo'n 7 tot 10 m² goed georiënteerd en schaduwvrij dak in.

Het gemiddelde elektriciteitsverbruik van een gezin in Vlaanderen bedraagt 3500 à 4000 kWh per jaar. Om die elektriciteit te produceren met fotovoltaïsche zonnepanelen is dus een installatie met een oppervlakte van 30 tot 45 m² nodig.

Wat kost een fotovoltaïsch systeem ?

De investeringskosten voor netgekoppelde PV-systemen zijn de afgelopen tien jaar met 75 % gedaald en bedragen nu, zonder BTW, ongeveer 1750 euro per kWpiek. De kostprijs vertoont internationaal een gestaag dalende trend met 5 à 10 % per jaar en hangt samen met de ontwikkeling van de markt, de technologische evolutie en de grootte van de bestelling bij de producent. Op dit ogenblik is een installatie rendabel zonder aanvullende steun.

Steun voor zonnepanelen

Zonnepanelen zijn rendabel zonder aanvullende steun. Momenteel geven een 40-tal gemeenten in Vlaanderen nog een extra subsidie.

Meer info : www.energiesparen.be (rubriek: groene energie)

4. Nieuwbouw met laag E-peil

Sinds 2006 is de energieprestatieregelgeving van kracht. Alle woningen waarvoor een aanvraag om te bouwen of te verbouwen wordt ingediend, moeten een bepaald niveau van thermische isolatie en energieprestatie behalen. In een nieuwbouwwoning is bovendien een minimale en gecontroleerde ventilatie nodig. Nieuwbouwwoningen moeten een bepaalde energieprestatie halen. Die prestatie wordt uitgedrukt in een E-peil.

Voor bouwaanvragen in 2014 mag het wettelijke E-peil maximaal E60 bedragen. Heel wat woningen realiseren al een veel beter E-peil. Alle netbeheerders geven premies voor het halen van een E-peil lager dan of gelijk aan E50 (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2013) en E40 (aanvraag bouwvergunning van 1 januari tot 31 december 2014). De premie varieert per E-peilpunt. Met andere woorden hoe lager het E-peil, hoe hoger de premie. De E-peil premie moet aangevraagd worden binnen de 12 maanden na de datum van uitgifte van het energieprestatiecertificaat. Als de nieuwe woning of wooneenheid het gevolg is van een volledige afbraak en heropbouw van een of meerdere bestaande woningen of wooneenheden, worden de E-peilpremies, verdubbeld. De volgende jaren zal de E-peileis verder verstrengen (E50 vanaf bouwaanvragen in 2016).

nieuwbouw*	premie	
woning (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2013)	E50-E41	1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering
	E40 of lager	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering
woning (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2014 tot 31 december 2014)	E40 of lager	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering
appartement (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2013)	E50-E41	600 euro voor E50 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering
	E40 of lager	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering
appartement (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2014 tot 31 december 2014)	E40 of lager	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering

(*) raadpleeg uw netbeheerder voor bouwaanvragen van voor 1 januari 2012

Voor woningen met een verlaagd E-peil (E40 - E60 – bouwaanvragen tot eind 2012; E30-E50 – bouwaanvragen in 2013; E30-E40 – bouwaanvragen in 2014) kunt u ook genieten van een korting op de onroerende voorheffing (zie blz. 10).

5. Extra premies en voordelen

5.1. Acties voor beschermde klanten

Naast de acties die voor iedere huishoudelijke afnemer gelden, leveren de netbeheerders extra inspanningen voor beschermde klanten. De beschermde klanten zijn de personen die recht hebben op de sociale maximumprijzen voor elektriciteit en aardgas.

Zo geven alle netbeheerders een 50 % hogere tegemoetkoming voor de premies in bestaande woningen (behalve de condensatieketel voor beschermde afnemers) en 20 % voor de E-peilpremie. Daarenboven hebben alle beschermde klanten jaarlijks recht op één kortingbon van 150 euro die ze kunnen gebruiken voor de aankoop van een A+, A++ koelkast of AAC wasmachines (of beter).

Daarnaast kunnen beschermde klanten een premie krijgen van 800 euro bij de plaatsing van een individuele condensatieketel op aardgas of stookolie ter vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie in een bestaande woning (zie ook pagina 20).

Voor meer informatie over de inspanningen van uw netbeheerder voor beschermde klanten kunt u contact opnemen met de REG-adviseur van uw netbeheerder.

5.2. Energiescan

De netbeheerders voeren energiescans uit bij bepaalde groepen kwetsbare huishoudens. De netbeheerder moet daarvoor samenwerken met de gemeenten (maar de gemeenten zijn niet verplicht om mee te werken).

De gemeenten die willen meewerken aan het project, mogen bepalen wie de energiescans uitvoert: de gemeente zelf, de netbeheerder of een derde partij. De netbeheerders werken samen met een aantal organisaties om de kwetsbare gezinnen zoveel mogelijk te bereiken.

Tijdens de scan wordt op basis van een bezoek ter plaatse een eerste beeld gegeven van de huidige situatie van de woning op het vlak van energieprestatie en de mogelijkheden om energie te besparen, op verschillende vlakken (bv. isolatie, verwarming, verlichting, toestellen). Tegelijkertijd (of eventueel tijdens een tweede bezoek) worden een aantal kleine maatregelen uitgevoerd (plaatsen van spaarlampen, een waterbesparende douchekop, radiatorfolie en buisisolatie).

Ten slotte krijgt de bewoner een rapport met een samenvatting van de bevindingen (beschrijving van de huidige situatie, aanreiken van tips om energie te besparen, beschrijving van welke kleine maatregelen werden uitgevoerd, eerste indicatie van mogelijke besparing bij de uitvoering van enkele belangrijke maatregelen, verwijzing naar de bestaande financiële ondersteuning voor de uitvoering van energiebesparende maatregelen).

Meer info: www.gratisenergiescan.be (Eandis) of www.energiescans.be (Infrax)

C. Goedkope leningen

1. Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost

Wat is een FRGE-lening?

Een FRGE-lening is een lening van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost (FRGE). Het FRGE geeft goedkope leningen voor energiebesparende investeringen met een intrest van maximum 2 %. U kunt de lening niet bij het FRGE zelf aanvragen, maar bij een Lokale Entiteit in uw gemeente. U kunt enkel een FRGE-lening aanvragen als er in uw gemeente zo'n Lokale Entiteit is. U kunt voor één woning maximum 10.000 euro lenen, met afbetaling op maximum vijf jaar.

Op de kaart kunt u zien tot welke entiteit uw gemeente hoort. In 88 % van de gemeenten is er een Lokale Entiteit actief (270 van de 308 Vlaamse gemeenten in december 2013).

Renteloze FRGE-lening voor specifieke doelgroep

De Vlaamse Regering keurde op 2 maart 2012 de renteloze lening via het FRGE goed voor mensen met een zeer laag inkomen, een invaliditeitsuitkering of een inkomensgarantie voor ouderen en voor mensen in schuldbemiddeling of in OCMW-begeleiding. De Vlaamse regering heeft beslist om die 2 % intrest op zich te nemen. Wie in aanmerking komt voor de renteloze lening, kan bovendien genieten van gratis hulp om te bepalen welke werken moeten worden uitgevoerd, prijsoffertes aan te vragen, een aannemer te kiezen, de werken op te volgen en premies en subsidies aan te vragen.

Welke werken kunt u betalen met een FRGE-lening?

U kunt de FRGE-lening krijgen voor volgende werken als ze worden uitgevoerd door een aannemer:

- dak, vloer en muur isoleren;
- hoogrendementsglas plaatsen of ramen vervangen;
- een oude verwarmingsketel vervangen door een condensatieketel of een warmtepomp;
- een zonneboiler plaatsen;
- fotovoltaïsche zonnepanelen plaatsen;
- een geothermische warmtepomp plaatsen;
- thermostatische kranen plaatsen;
- een kamerthermostaat met programmeermogelijkheden plaatsen;
- een verwarmingsketel onderhouden;
- een energie-audit laten uitvoeren.

Let op

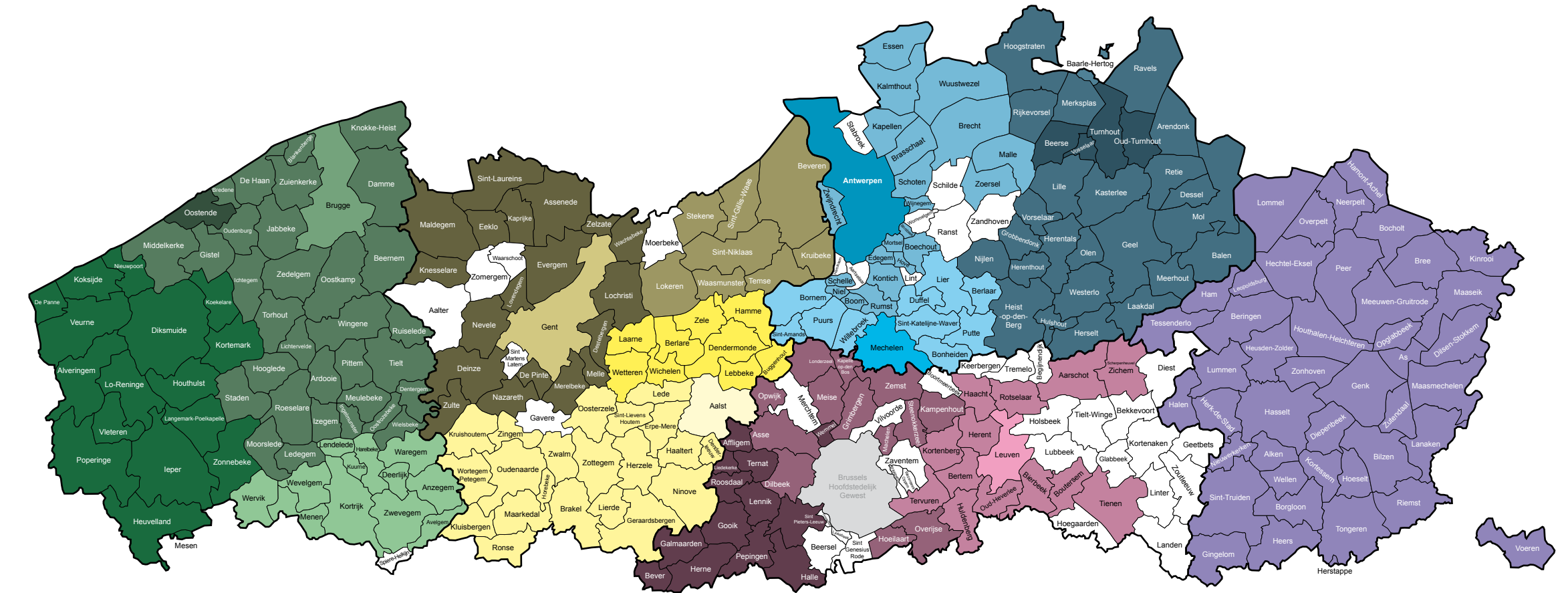
Elke Lokale Entiteit heeft andere regels. Sommige Lokale Entiteiten geven bijvoorbeeld geen lening om fotovoltaïsche zonnepanelen te plaatsen. Vraag aan de Lokale Entiteit voor welke werken ze een lening geeft.

Wie kan een FRGE-lening aangaan?

Iedereen kan een FRGE-lening krijgen voor een woning die hij/zij verhuurt of bewoont. Er moet wel een Lokale Entiteit zijn voor uw gemeente. Elke Lokale Entiteit heeft andere regels. Sommige Lokale Entiteiten geven geen lening als uw inkomen te hoog is.

Vraag meer informatie aan de Lokale Entiteit in uw gemeente.

Overzichtskaart FRGE (01/01/2014)

vzw Welzijnsconsortium zw-Vlaanderen	056 46 15 66	DDS	052 25 18 13
pieter.demeyer@welzijnsconsortium.be		info@dds-verko.be	
De schakelaar	050 32 64 43	Beheer Energie Aalst	0800 93 030
info@deschakelaar.be		dorien.gordts@aalst.be	
WVI	050 36 71 71	SOLva	053 64 65 21
frge@wvi.be		evelyne.goossens@so-lva.be	
AG EOS	059 80 55 00	vzw REGent	09 218 75 90
eos@oostende.be		info@vzwREGent.be	
FRGE-Westhoek	057 33 33 00	Interwaas	03 780 52 08
info@frge-westhoek.be		wannes.devleeschauwer@interwaas.be	
		Veneco	09 251 22 22
		info@veneco.be	

vzw Pendule	016 65 91 52	Energiepunt Mechelen	015 29 78 92
info@pendule-leuven.be		energiepunt@mechelen.be	
IGO Leuven DIV	016 31 18 66	Energiebesparingsfonds Antwerpen	03 217 08 45
tania.langsberg@igo-leuven.be		energiebesparingsfonds@stad.antwerpen.be	
3WPlus Energie	02 466 51 00	IOK	014 58 09 91
info@3wplus.be		info@iok.be	
3WPlus Energie Pajottenland	02 466 51 00	Samenwerkingsverband Stadsregio Turnhout	014 88 92 55
info@3wplus.be		info@stadsregioturnhout.be	
IGEMO	015 28 77 50	cvba SO Duwolim	
robert-jan.vanos@igemo.be		duwolim@stebo.be (Stebo)	089 30 83 03
IGEAN dienstverlening	03 350 08 11	ludo.vounckx@limcoop.be (Limcoop)	011 29 08 58
energielening@igean.be			

2. Sociale leningen

Er zijn verschillende sociale leningen om uw woning te bouwen, te kopen of te verbouwen. Een sociale lening kunt u aanvragen bij:

- de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) (zie 2.1);
- het Vlaams Woningfonds (VWF) (zie 2.1);
- erkende kredietmaatschappijen (EKM) (zie 2.2).

2.1. Bijzondere sociale leningen

Bijzondere sociale leningen worden toegekend aan gezinnen en alleenstaanden met een reglementair begreemd inkomen voor:

- de aankoop of het behoud van een woning of appartement eventueel gecombineerd met werken;
- werken aan een woning of appartement;
- nieuwbouw;
- de aankoop van een bouwgrond of een (sociale) kavel;
- de terugbetaling van bestaande hypothecaire leningen (onder bepaalde voorwaarden).

Uw inkomsten?

Er kan enkel een woonkrediet toegestaan worden als je netto-belastbaar inkomen (vermeld op het laatst gekende aanslagbiljet) een bepaald maximumbedrag niet overschrijdt. Het maximum toegelaten netto-belastbaar inkomen wordt vastgesteld op basis van de gezinssamenstelling en de ligging van de woning, het appartement of de bouwgrond.

De woning die of het appartement dat u wenst te kopen?

- mag de vastgestelde maximumgrenzen inzake verkoopwaarde niet overschrijden;
- moet gelegen zijn in het Vlaams Gewest;
- dient hoofdzakelijk bestemd te zijn voor bewoning. Indien de woning ook voor handelsdoeleinden wordt gebruikt dan moet de waarde van het gedeelte bestemd voor bewoning groter zijn dan de waarde van het deel bestemd voor handelsdoeleinden;
- moet beantwoorden aan veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen;
- moet gedurende de ganse duur van de lening door de ontleners(s) bewoond worden en mag niet verhuurd worden.

In geval u een bouwgrond wenst te kopen?

- mag deze de vastgestelde maximumgrenzen inzake verkoopwaarde niet overschrijden;
- moet deze gelegen zijn in het Vlaams Gewest en mag de oppervlakte bepaalde grenzen niet overschrijden;
- dient deze uiterlijk 5 jaar na het verlijden van de leningsakte te zijn bebouwd.

De uiteindelijke rentevoet wordt berekend in functie van het netto-belastbaar inkomen, het aantal personen ten laste en de ligging van de woning.

Waar kunt u terecht?

De bijzondere sociale leningen worden verstrekt door het Vlaams Woningfonds en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen.

www.vlaamswoningfonds.be
www.vlaamsewoninglening.be

2.2. Erkende kredietmaatschappijen (EKM)

Een EKM geeft sociale leningen om een bescheiden woning te kopen, te bouwen of te behouden.

Wat zijn de voorwaarden?

- U mag geen andere woning bezitten.
- U mag enkel lenen voor een woning die u zelf (of als koppel) volledig gaat bezitten.
- Zolang u leent, moet u in de woning blijven wonen, met een maximum van tien jaar.
- U kunt enkel lenen bij een EKM als de kostprijs van de woning niet hoger ligt dan 225.000 euro. Dit bedrag wordt verhoogd indien u personen ten laste hebt of als de woning gelegen is in Bertem, Huldenberg, Kortenberg, Tervuren of een gemeente van het arrondissement Halle-Vilvoorde (Vlaabinvestgebied).

Uw inkomen speelt geen rol om in aanmerking te komen voor een sociale lening van een EKM. De EKM zal wel samen met u nagaan of u voldoende geld overhoudt nadat u de maandelijkse aflossing hebt betaald.

Hoeveel intrest moet ik betalen?

Hoeveel intrest u betaalt, hangt af van de marktrente en hoe lang u wenst te lenen. Uw inkomen speelt dus geen rol. U kunt enkel tegen een vaste rentevoet lenen, die tijdens de duur van de lening niet wijzigt.

De meeste erkende kredietmaatschappijen zijn verenigd in een vzw Sociaal Woonkrediet. Op hun website vindt u alle voordelen en voorwaarden nog eens op een rijtje: www.sociaal-woonkrediet.be.

A-B		B-G		G-I		I-L	
Aartselaar	EANDIS	Borgloon	INFRAX	Gistel	INFRAX	Ieper	EANDIS
Aalst	EANDIS	Bornem	EANDIS	Glabbeek	INFRAX	Ingelmunster	EANDIS
Aalter	EANDIS	Borsbeek	EANDIS	Gooik	INFRAX	Izegem	INFRAX
Aarschot	EANDIS	Boutersem	EANDIS	Grimbergen	EANDIS	Jabbeke	INFRAX
Affligem	EANDIS	Brakel	EANDIS	Grobbendonk	EANDIS	Kalmthout	EANDIS
Alken	INFRAX	Brasschaat	EANDIS	Haacht	EANDIS	Kampenhout	INFRAX
Alveringem	EANDIS	Brecht	EANDIS	Haaltert	EANDIS	Kapellen	INFRAX
Antwerpen	EANDIS	Bredene	EANDIS	Halen	INFRAX	(met uitzondering van de wijk Hoogboom)	
(Antwerpen, Berchem, Berendrecht, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Lillo, Merksem, Wilrijk, Zandvliet)		Bree	INFRAX	Halle	EANDIS	Kapellen	EANDIS
Antwerpen	INFRAX	Brugge	EANDIS	Ham	INFRAX	(wijk Hoogboom)	
(Hoboken, Kiel)		Buggenhout	EANDIS	Hamme	EANDIS	Kapelle-op-den-Bos	EANDIS
Anzegem	EANDIS	Damme	EANDIS	Hamont-Achel	INFRAX	Kaprijke	EANDIS
Ardoie	EANDIS	De Haan	EANDIS	Harelbeke	INFRAX	Kasterlee	EANDIS
Arendonk	EANDIS	De Panne	EANDIS	Hasselt	INFRAX	Keerbergen	EANDIS
As	INFRAX	De Pinte	EANDIS	Hechtel-Eksel	INFRAX	Kinrooi	INFRAX
Asse	EANDIS	Deerlijk	EANDIS	Heers	INFRAX	Kluisbergen	EANDIS
Assenede	EANDIS	Deinze	EANDIS	Heist-op-den-berg	EANDIS	Knesselare	EANDIS
Avelgem	EANDIS	Denderleeuw	EANDIS	Hemiksem	INFRAX	Knokke-Heist	EANDIS
Baarle-Hertog	EANDIS	Dendermonde	EANDIS	Herent	EANDIS	Koekelare	INFRAX
Balen	EANDIS	Dentergem	EANDIS	Herentals	EANDIS	Koksijde	EANDIS
Beernem	EANDIS	Dessel	EANDIS	Herenhout	EANDIS	Kortich	EANDIS
Beerse	EANDIS	Destelbergen	EANDIS	Herk-de-Stad	INFRAX	Kortemark	INFRAX
Beersel	EANDIS	Diepenbeek	INFRAX	Herne	INFRAX	Kortenaken	INFRAX
Begijnendijk	INFRAX	Diest	INFRAX	Herselt	EANDIS	Kortenbergh	EANDIS
Bekkevoort	INFRAX	Diksmuide	INFRAX	Herstappe	INFRAX	Kortesse	INFRAX
Beringen	INFRAX	Dilbeek	EANDIS	Herzele	EANDIS	Kortrijk	EANDIS
Berlaar	EANDIS	Dilsen-Stokkem	INFRAX	Heusden-Zolder	INFRAX	Kraainem	EANDIS
Berlare	EANDIS	Drogenbos	EANDIS	Heuvelland	EANDIS	Kruibeke	EANDIS
Bertem	EANDIS	Duffel	EANDIS	Hoegaarden	EANDIS	Kruishoutem	EANDIS
Bever	EANDIS	Edegem	EANDIS	Hoeilaart	EANDIS	Kuurne	EANDIS
Beveren	EANDIS	Eeklo	EANDIS	Hoeselt	INFRAX	Laakdal	INFRAX
Bierbeek	EANDIS	Erpe-Mere	EANDIS	Holsbeek	INFRAX	Laarne	EANDIS
Bilzen	INFRAX	Essen	INFRAX	Hooglede	INFRAX	Lanaken	INFRAX
Blankenberge	EANDIS	Evergem	EANDIS	Hoogstraten	EANDIS	Landen	INFRAX
Bocholt	INFRAX	Galmaarden	INFRAX	Horebeke	EANDIS	Langemark-Poelkapelle	EANDIS
Boechout	INFRAX	Gavere	EANDIS	Houthalen-Helchteren	INFRAX	Lebbeke	EANDIS
Bonheiden	EANDIS	Geel	EANDIS	Houthulst	EANDIS	Lede	EANDIS
Boom	EANDIS	Geetbets	INFRAX	Hove	EANDIS	Ledegem	INFRAX
Boortmeerbeek	EANDIS	Genk	INFRAX	Huldenberg	EANDIS	Lendeledede	INFRAX
		Gent	EANDIS	Hulshout	EANDIS	Lennik	EANDIS
		Geraardsbergen	EANDIS	Ichtegem	EANDIS		
		Gingelom	INFRAX				

Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Intermosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

L-N		N-S		S-W		W-Z	
Leopoldsburg	INFRAX	Neerpelt	INFRAX	Sint-Amands	EANDIS	Wellen	INFRAX
Leuven	EANDIS	Nevele	EANDIS	Sint-Genesius-Rode	EANDIS	Wemmel	EANDIS
Lichtervelde	EANDIS	Niel	INFRAX	Sint-Gillis-Waas	EANDIS	Wervik	EANDIS
Liedekerke	EANDIS	Nieuwerkerken	INFRAX	Sint-Katelijne-Waver	EANDIS	Westerlo	EANDIS
Lier	EANDIS	Nieuwpoort	EANDIS	Sint-Laureins	EANDIS	Wetteren	EANDIS
Lierde	EANDIS	Nijlen	INFRAX	Sint-Lievens-Houtem	EANDIS	Wevelgem	INFRAX
Lille	EANDIS	Ninove	EANDIS	Sint-Martens-Latem	EANDIS	Wezembeek-Oppem	EANDIS
Linkebeek	EANDIS	Olen	EANDIS	Sint-Niklaas	EANDIS	Wichelen	EANDIS
Lint	EANDIS	Oostende	EANDIS	Sint-Pieters-Leeuw	EANDIS	Wielsbeke	EANDIS
Linter	INFRAX	Oosterzele	EANDIS			Wijnegem	EANDIS
Lochristi	EANDIS	Oostkamp	EANDIS			Willebroek	EANDIS
Lokeren	EANDIS	Oostrozebeke	EANDIS			Wingene	EANDIS
Lommel	INFRAX	Opplabbeek	INFRAX			Wommelgem	EANDIS
Londerzeel	EANDIS	Opwijk	EANDIS			Wortegem-Petegem	EANDIS
Lo-Reninge	EANDIS	Oud-Heverlee	INFRAX			Wuustwezel	EANDIS
Lovendegem	EANDIS	Oudenaarde	EANDIS			Zandhoven	EANDIS
Lubbeek	INFRAX	Oudenburg	INFRAX			Zaventem	EANDIS
Lummen	INFRAX	Oud-Turnhout	EANDIS			Zedelgem	EANDIS
Maarkedal	EANDIS	Overijse	EANDIS			Zeel	EANDIS
Maaseik	INFRAX	Overpelt	INFRAX			Zelzate	INFRAX
Maasmechelen	INFRAX	Peer	INFRAX			Zemst	EANDIS
Machelen	EANDIS	Pepingen	INFRAX			Zingem	EANDIS
Maldegem	EANDIS	Pittem	EANDIS			Zoersel	EANDIS
Malle	EANDIS	Poperinge	EANDIS			Zomergem	EANDIS
Mechelen	EANDIS	Putte	EANDIS			Zonhoven	INFRAX
Meerhout	EANDIS	Puurs	EANDIS			Zonnebeke	EANDIS
Meeuwen-Gruitrode	INFRAX	Ranst	EANDIS			Zottegem	EANDIS
Meise	EANDIS	Ravels	EANDIS			Zoutleeuw	INFRAX
Melle	EANDIS	Retie	EANDIS			Zuikerkerke	EANDIS
Menen	EANDIS	Riemst	INFRAX			Zulte	EANDIS
Merchtem	EANDIS	Rijkevorsel	EANDIS			Zutendaal	INFRAX
Merelbeke	EANDIS	Roeselare	EANDIS			Zwalm	EANDIS
Merkplas	INFRAX	Ronse	EANDIS			Zwevegem	EANDIS
Mesen	EANDIS	Roosdaal	EANDIS			Zwijndrecht	EANDIS
Meulebeke	EANDIS	Rotselaar	EANDIS				
Middelkerke	INFRAX	Ruiselede	EANDIS				
Moerbeke	EANDIS	Rumst	EANDIS				
Mol	EANDIS	Schelle	EANDIS				
Moorslede	EANDIS	Scherpenheuvel-Zichem	EANDIS				
Mortsel	EANDIS	Schilde	EANDIS				
Nazareth	EANDIS	Schoten	EANDIS				

Onder Infrax vallen Infrax West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

Bron: VREG

Vlaams Energieagentschap (VEA)

Koning Albert II-laan 20, bus 17, 1000 Brussel
www.energiesparen.be/info, www.energiesparen.be
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(informatie en brochures over energiebesparing, hernieuwbare energie, premies, energieprestatie-regelgeving, energieprestatiecertificaat bij verkoop en verhuur)

Vlaamse overheid – Wonen-Vlaanderen

Koning Albert II-laan 19, bus 40, 1210 Brussel
wonenvlaanderen@rwo.vlaanderen.be,
www.wonenvlaanderen.be

of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(Vlaamse Renovatiepremie voor woningen van minstens 25 jaar oud, verbeteringspremie)

Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE)

Contacteer uw Lokale Entiteit: zie blzn. 34 en 35

(goedkope leningen voor energiebesparende investeringen)

VREG

Koning Albert II-laan 20, bus 19, 1000 Brussel
info@vreg.be, www.vreg.be

of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(informatie over groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche zonnepanelen)

Federale Overheidsdienst Financiën

Administratie van Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit

Koning Albert II-laan 33, bus 25, 1030 Brussel

Telefoon: 0257 257 57

info.tax@minfin.fed.be, www.fiscus.fgov.be,

www.fisconet.fgov.be

(informatie over fiscaliteit)

EANDIS

Telefoon: 078 35 35 34

reg@eandis.be, www.eandis.be

(netbeheerder, aanvraag premies)

INFRAX

Telefoon: 078 35 30 20

premies@infrax.be, www.infrax.be

(netbeheerder, aanvraag premies)

Organisatie voor Duurzame Energie (ODE)

Vlaanderen vzw

Koningsstraat 35, 1000 Brussel

Telefoon: 02 218 87 47

info@ode.be, www.ode.be

(informatie en brochures over zonneboiler, warmtepomp, fotovoltaïsche panelen)

COGEN Vlaanderen

Zwarte Zusterstraat 16, bus 9, 3000 Leuven

Telefoon: 016 58 59 97

info@cogenvlaanderen.be, www.cogenvlaanderen.be

(informatie over microwarmtekrachtkoppeling)

Informazout

Dauwstraat 12, 1070 Brussel

Telefoon: 078 152 150,

info@informazout.be, www.informazout.be

(informatie over stookolieketels)

Koninklijke Vereniging van Belgische

Gasvakiëden (KVBG)

Telefoon: 02 383 02 49

kvbv@kvbv.be, www.aardgas.be

(informatie over aardgasketels)

Verbond van de glasindustrie (VGI)

Louisalaan 89/1, 1050 Brussel

Telefoon: 02 542 61 20

info@vgi-fiv.be, www.vgi-fiv.be

(informatie over hoogrendementsbeglazing)

Isolatie Raad vzw (CIR)

Eekhoornlaan 17, 2970 's Gravenwezel

(informatie over isolatie)

Vlaams Instituut voor Bio-ecologisch Bouwen en Wonen (VIBE vzw)

Statiestraat 115, 2600 Berchem

Telefoon: 03 239 74 23

info@vibe.be, www.vibe.be

(informatie, vorming en publicaties over bio-ecologisch bouwen en wonen)

Centrum Duurzaam Bouwen

Marktplein 7, bus 1, 3550 Heusden-Zolder

Telefoon: 011 51 70 51

info@centrumduurzaambouwen.be,

www.centrumduurzaambouwen.be

(informatie over duurzaam bouwen)

Passiefhuisplatform vzw

Gitschotellei 138, 2600 Berchem

info@passiefhuisplatform.be, www.passiefhuisplatform.be

(informatie, vorming en publicaties over het passiefhuisconcept)

Provinciale Steunpunten

Duurzaam Wonen en Bouwen

(informatie over premies, bouwadvies, duurzaam bouwen)

Antwerpen: Kamp C

Telefoon: 014 27 96 50

info@kampc.provant.be, www.kampc.be

Limburg: Steunpunt DuboLimburg

Telefoon: 011 51 70 57

info@dubolimburg.be, www.dubolimburg.be

Vlaams-Brabant: Steunpunt DuboVlaamsBrabant

Partner: Dialoog vzw

Telefoon: 016 26 72 78

steunpuntdubo@vlaamsbrabant.be,

www.dubovlaamsbrabant.be

Oost-Vlaanderen: Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen Oost-Vlaanderen

Telefoon: 09 267 78 07

dubo@oost-vlaanderen.be

www.oost-vlaanderen.be/dubo

West-Vlaanderen: Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen West-Vlaanderen

Partner: ZonneWinDT vzw

Telefoon: 058 77 90 13

www.west-vlaanderen.be/duurzaambouwen

(informatie over premies in uw gemeente, bestelling van publicaties, vragen over energiebesparing)